

Andrzej Zieliński

TĘŻEC W POLSCE W 2009 ROKU

TETANUS IN POLAND IN 2009

Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego
-Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie

STRESZCZENIE

W Polsce w 2009 r. zarejestrowano 19 zachorowań na tężec – 9 mężczyzn i 10 kobiet.

Z wyjątkiem 2 chorych mężczyzn z grupy wieku 20-29 lat i jednej kobiety z grupy wieku 40-49 lat pozostali chorzy mieli powyżej 60 lat. Odnotowano 4 zgony. Chorzy nie byli szczepieni lub nie wiadomo, czy byli szczepieni przeciwko tężcowi. Tylko dwóm chorym podano antytoksynę po zranieniu. Dane epidemiologiczne wskazują na skuteczność szczepień w młodszych grupach wieku. Nadal należy propagować profilaktyczne i poekspozycyjne szczepienia przeciwko tężcowi.

Słowa kluczowe: tężec, zachorowania, nadzór epidemiologiczny, Polska, rok 2009

W 2009 r. zarejestrowano 17 zachorowań na tężec oraz 2 zachorowania, które wystąpiły jeszcze w 2008 r., w dziewięciu województwach (tabela I). W porównaniu z 2008 r. był to wzrost o pięć przypadków.

W województwie małopolskim zarejestrowano 6 zachorowań, dwóch mężczyzn i czterech kobiet. W województwie śląskim zarejestrowano cztery przypadki, w mazowieckim i dolnośląskim po dwa przypadki, a w kujawsko-pomorskim, lubelskim, opolskim, podlaskim i warmińsko-mazurskim po jednym przypadku. Zapadalność na 100 000 wyniosła w skali kraju 0,05. Wszystkie zgłoszone przypadki dotyczyły osób hospitalizowanych.

Wśród osób chorych było 9 mężczyzn i 10 kobiet. Dwa zachorowania wystąpiły u mężczyzn w wieku 20-29, jedno zachorowanie u kobiety w grupie wieku 40-49, a pozostałe u osób w wieku 60 lat lub więcej. Odnotowano cztery zgony: dwa mężczyzn w wieku 70-79 lat oraz dwa kobiety powyżej 79 roku życia (tabela II).

Sześć zachorowań wystąpiło w miastach, a 13 na wsi. (tabela III).

W jednym przypadku o osobie, która zachorowała uzyskano informację, iż nie została zaszczepiona, a w 18 przypadkach dane o szczepieniu nie zostały podane. Podobnie jak w poprzednich latach informacje o stanie zaszczepienia osób chorych na tężec są wysoce niekompletne.

ABSTRACT

In 2009, 19 cases of tetanus (10 women and 9 men) were reported in Poland. Except for two cases in males at age 20-29 most of those cases were among people of age 60 or more. In 2009 4 deaths were recorded. All cases were unvaccinated or vaccination status was unknown. Only in 2 cases post exposure antitoxin was applied. Younger age groups were spared which indicated effectiveness of vaccination program for those groups. There is a need for promotion of vaccinations in older age groups, which are mostly affected, and also are of the risk of death from tetanus.

Key words: tetanus, incidence, surveillance. Poland, 2009

Tabela I. Tężec w Polsce w latach 2008 - 2009. Zachorowania i zapadalność na 100 000 mieszkańców wg województw

Table I. Tetanus in Poland in 2008 - 2009. Number of cases and incidence per 100 000 population by voivodeship

Województwo	2008 r.		2009 r.	
	l.zach.	zapad.	l.zach.	zapad.
Polska	14	0,04	19	0,05
1. Dolnośląskie	1	0,03	2	0,07
2. Kujawsko-Pomorskie	1	0,05	1	0,05
3. Lubelskie	1	0,05	1	0,05
4. Lubuskie	-	-	-	-
5. Łódzkie	1	0,04	-	-
6. Małopolskie	5	0,15	6	0,18
7. Mazowieckie	-	-	2	0,04
8. Opolskie	-	-	1	0,10
9. Podkarpackie	-	-	-	-
10. Podlaskie	-	-	1	0,08
11. Pomorskie	-	-	-	-
12. Śląskie	3	0,06	4	0,09
13. Świętokrzyskie	1	0,08	-	-
14. Warmińsko-Mazurskie	-	-	1	0,07
15. Wielkopolskie	-	-	-	-
16. Zachodniopomorskie	1	0,06	-	-

Tabela II. Tężec w Polsce w roku 2009. Zachorowania i zapadalność na 100 000 mieszkańców oraz zgony wg płci i wieku
Table II. Tetanus in Poland in 2009. Number of cases, incidence per 100 000 and deaths by age and sex

Grupy wieku	Mężczyźni				Kobiety				Ogółem			
	l.zach.	zapid.	zgony	%	l.zach.	zapid.	zgony	%	l.zach.	zapid.	zgony	%
0-19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-29	2	0,063	-	-	-	-	-	-	2	0,032	-	-
30-39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40-49	-	-	-	-	1	0,041	-	-	1	0,020	-	-
50-59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
60-69	2	0,131	-	-	1	0,053	-	-	3	0,09	-	-
70-79	3	0,308	2	66,7	4	0,258	-	-	7	0,28	2	28,6
80 i >	2	0,550	-	-	4	0,465	2	50,0	6	0,49	2	33,3
Ogółem	9	0,049	2	22,2	10	0,051	2	20,0	19	0,050	4	21,1

Tabela III. Tężec w Polsce w roku 2009. Zachorowania i zapadalność na 100 000 mieszkańców wśród mężczyzn i kobiet w mieście i na wsi oraz zgony wg województw

Table III. Tetanus in Poland in 2009. Number of cases and incidence per 100 000 by sex in urban and rural population and deaths by voivodeship

Województwo	Mężczyźni		Kobiety		Miasto		Wieś		Zgony
	l.zach.	zapid.	l.zach.	zapid.	l.zach.	zapid.	l.zach.	zapid.	
Polska	9	0,05	10	0,05	6	0,03	13	0,09	4
1. Dolnośląskie	1	0,07	1	0,07	1	0,05	1	0,12	2
2. Kujawsko-Pomorskie	-	-	1	0,09	1	0,08	-	-	-
3. Lubelskie	1	0,10	-	-	-	-	1	0,09	-
4. Lubuskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Łódzkie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Małopolskie	2	0,13	4	0,24	1	0,06	5	0,30	-
7. Mazowieckie	1	0,04	1	0,04	-	-	2	0,11	-
8. Opolskie	-	-	1	0,19	-	-	1	0,20	1
9. Podkarpackie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Podlaskie	1	0,17	-	-	-	-	1	0,21	1
11. Pomorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Śląskie	3	0,13	1	0,04	2	0,06	2	0,20	-
13. Świętokrzyskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14. Warmińsko-Mazurskie	-	-	1	0,14	1	0,12	-	-	-
15. Wielkopolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16. Zachodniopomorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Charakter ran osób zakażonych laseczkami tężca był różnorodny. W ośmiu przypadkach była to rana kłuta, w trzech otarcie lub skaleczenie, w trzech rana cięta, w dwóch rana szarpana i w dwóch poparzenie. W jednym przypadku zakażenie zostało spowodowane przez ugryzienie.

W 17 przypadkach nie zastosowano żadnej profilaktyki, a w dwóch podano anatoksynę tężcową.

Podany okres wylęgania tężca wynosił w ośmiu przypadkach do 7 dni, w sześciu 8-14 dni, a w jednym powyżej 21 dni. W czterech przypadkach okres wylęgania pozostał nieznan.

Najwięcej zachorowań wystąpiło w sierpniu (cztery), w lipcu trzy, w kwietniu, maju, czerwcu, i wrześniu po dwa, a po jednym w lutym i w październiku. Dwa zachorowania z 2008 r. zgłoszono w 2009 r. Taki sezonowy rozkład zachorowań potwierdza związek zakażeń laseczkami tężca z okresem prac polowych i aktywności zawodowej lub rekreacyjnej na zewnątrz budynków.

W ostatniej dekadzie odnotowano zmniejszenie się liczby zachorowań na tężec. Zachorowania dotyczą głównie osób po 60 roku życia, niezaszczepionych i aktywnych w pracy poza pomieszczeniami. Niemal nigdy nie odnotowuje się zachorowań młodzieży. Rolą lekarzy pierwszego kontaktu powinno być zachęcanie pacjentów do szczepień przeciw tężcowych, w zalecanych odstępach 10 letnich, zwłaszcza osób po 60 roku życia, u których przebieg tężca bywa szczególnie ciężki i może prowadzić do zgonu.

Otrzymało: 15.03.2011

Zaakceptowano do druku: 21.03.2011

Adres do korespondencji:

Prof.dr hab. Andrzej Zieliński

Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego

-Państwowego Zakładu Higieny

ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa

tel. 22 54 21 204